

Dôležitosť mládežníckych parlamentov

Michaela Knošková

Mládežnícke parlamenty zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri účasti mládeže na demokratických procesoch a pri rozvoji zručností a poznatkov potrebných pre správny verejný dohľad nad jednotlivcami a inštitúciami v demokratickom systéme riadenia. Budeme teda rozlišovať spoločenské a individuálne dopady týchto orgánov a ich úlohu v demokratických spoločnostiach.

Mládežnícke parlamenty majú vo všeobecnosti za cieľ podporovať riešenie problémov mladých ľudí, aktívnu účasť na miestnej a regionálnej politike, aktívny rozvoj zručností potrebných pre riadnu činnosť rozhodovacieho orgánu, posilňovanie postavenia mladých ľudí mimo sféru politika a spájanie mladých proaktívnych ľudí.

Svojou štruktúrou určitým spôsobom formujú aj tých, ktorí sú ich súčasťou. Potreba konsenzu alebo aspoň väčšiny znamená, že mládežnícke parlamenty samy osebe podporujú spoluprácu, argumentáciu, rešpektovanie ostatných a ich názorov, presvedčenie, účinné kompromisy a riešenie konfliktov. To všetko sú neoceniteľné schopnosti, ktoré sú v politike na akejkoľvek úrovni veľmi potrebné, mládežnícke parlamenty zohrávajú kľúčovú úlohu pri kultivácii týchto zručností od útleho dospievania, a preto robia z týchto ľudí lepších budúcich politikov a občanov. Učí tiež mladých ľudí o dôležitosti účasti a zvyšuje ich záujem o verejné záležitosti. „Zapájanie mládeže do prosociálnych, zmysluplných a spoločenských aktivít, ktoré sama definuje a kontroluje, pomáha mládeži získať dôležité zručnosti, zodpovednosť a sebadôveru potrebnú pre produktivitu a zdravie dospelých.“ (Reischl, Thomas M. 2011)

Keď sa mládež zúčastňuje na zavedených programoch posilnenia postavenia, vidí v tom množstvo výhod. Postupy zapojenia a posilňovania postavenia mládeže sú zakomponované do organizačnej kultúry a kultúry komunity. „Dospelí a organizácie tiež profitujú z posilňovacích programov. Obidvaja sa stávajú komunikatívnejšími a vnímavejšími k mládeži v komunite, čo vedie k zlepšeniu programu a zvýšeniu účasti mládeže.“ (Ledford, Meredith King; Lucas, Bronwyn (2013))

Demokracia funguje najlepšie, iba ak sú všetci ľudia zahrnutí do demokratických procesov. Mladí ľudia, žiaľ, nie sú zastúpení v slovenskom parlamente, majú obmedzené možnosti organizovať protesty a často zaostávajú, pretože nemajú ani volebné právo. Aj v situáciách, keď sa mladí ľudia aktívne zúčastňujú, sú často zosmiešňovaní určitými jednotlivcami alebo stranami a sú diskreditovaní na základe ich „nedostatku skúseností“. V tejto súvislosti im mládežnícke parlamenty ponúkajú príležitosť kreatívne využiť svoj potenciál, usmerniť svoju frustráciu a byť súčasťou demokracie minimálne v miestnej oblasti. Veríme, že s touto šancou majú menšiu tendenciu byť ovplyvňovaní extrémistickou rétorikou alebo antidemokratickými náladami, pretože sami sú súčasťou demokracie, aj keď na ich najnižšej úrovni.

Tieto inštitúcie často napodobňujú iné národno-demokratické inštitúcie (napr. Parlament, obecné zastupiteľstvá atď.); všetky tieto inštitúcie sú založené na univerzálnych myšlienkach ľudskej dôstojnosti a práv. Mládežnícke parlamenty tieto ideály začleňujú do svojej práce aj prostredníctvom svojich interakcií s inými inštitúciami, politickými predstaviteľmi alebo mimovládnyimi organizáciami, ktoré sú týmito ideálmi viazané. Učí tiež mladých ľudí o dôležitosti ľudských práv, ako sú sloboda viery, sloboda prejavu, právo účasti na vláde, právo na pokojné zhromažďovanie a združovanie. Samotná existencia týchto parlamentov tieto práva aktívne podporuje, samotné

parlamenty však zahŕňajú všetky všeobecné ľudské práva a veria v ľudskú rovnosť a ľudskú dôstojnosť.

Akú úlohu zohrávajú parlamenty mládeže pri posilňovaní postavenia mládeže

Mládežnícke parlamenty zohrávajú hlavnú úlohu v schopnosti študenta proaktívne smerovať svoju frustráciu do pozitívneho spoločného zlepšovania. Je to spôsobené právomocou ovplyvňovať problémy, ktorým čelia títo ľudia, mládežnícke parlamenty, ak fungujú správne a s dostatočnými kompetenciami, formujú týchto ľudí a vedú ich k riešeniu problémov prostredníctvom nich a prostredníctvom ich mechanizmov. Ukazuje im to ich schopnosť riešiť miestnych problémov a byť súčasťou zmeny, a tým im pomáha uvedomiť si rozsah svojej sily. Pomáhajú tiež študentom lepšie si uvedomiť a uvedomiť si problémy a možné riešenia ich problémov. Sú si viac vedomí seba tým, že majú viac skúseností z rôznych prostredí, v ktorých budú kvôli parlamentu, môže to byť čokoľvek z organizačných pozícií, PR tímu alebo vedúcim tímov. Budú tiež čeliť rôznym problémom vo svojej komunite, pretože niektorí ľudia budú riešiť svoje problémy aj prostredníctvom nich.

Prepojením rôznych študentov zohrávajú mládežnícke parlamenty tiež úlohu komunity, a preto študentom ponúkajú zdroje a podporu od rôznych ľudí, ktoré sú potrebné na splnenie ich cieľov.

Nedávno sme zaznamenali nárast extrémistickej a populistickej rétoriky v spoločnosti a v rôznych častiach politického spektra. So stálou podporou sa tieto hlasy pomaly stávajú „bežnou“ súčasťou politickej diskusie a sú čoraz viac mainstreamové. Táto normalizácia extrémistických názorov predstavuje vážne riziko pre demokraciu a naše základné ideály a hodnoty. Veríme, že jednou z najnáchylnejších skupín je mládež, ktorá si formuje svoj svetonázor iba v súčasnosti. Mládež sa, bohužiaľ, často neberie do úvahy. Absencia aktívnej spolupráce s touto skupinou predstavuje riziká pre budúcnosť. Ak nepodnikneme žiadne kroky, táto generácia ovplyvní Slovensko v nasledujúcich desaťročiach veľmi škodlivým spôsobom.

Slovensko tiež dlhodobo zanedbáva potenciál mládežníckych parlamentov pri formovaní názorov mladých ľudí a podpore rozvoja občianskych zručností. Slovensko má právny štatút mládežníckych parlamentov, avšak nemáme koherentnú stratégiu ich propagácie. Mládežnícke parlamenty často nemajú skutočné kompetencie alebo sú to iba pro forma orgány bez akejkoľvek právomoci. Takýto prístup k mládežníckym parlamentom obchádza ich pôvodný účel a je často kontraproduktívny. Naše zákony dávajú samospráve právomoc zriadiť parlament mládeže (pozri preklad zákona nižšie), obce však nie sú povinné zapojiť mládež alebo vytvárať tieto parlamenty. To znamená minimálne kroky zo strany obcí, ktoré nevidia výhodu zachovania mládežníckeho parlamentu alebo sú kontraproduktívne pre záujmy komunálnych politikov v prípadoch vysokej úrovne korupcie v týchto politických vrstvách.

Mládežnícky parlament

(1) Obec môže zriadiť mládežnícky parlament. Zloženie mládežníckeho parlamentu, spôsob ustanovenia mládežníckeho parlamentu a úlohy mládežníckeho parlamentu určí obec.5a)

(2) Mládežnícky parlament najmä

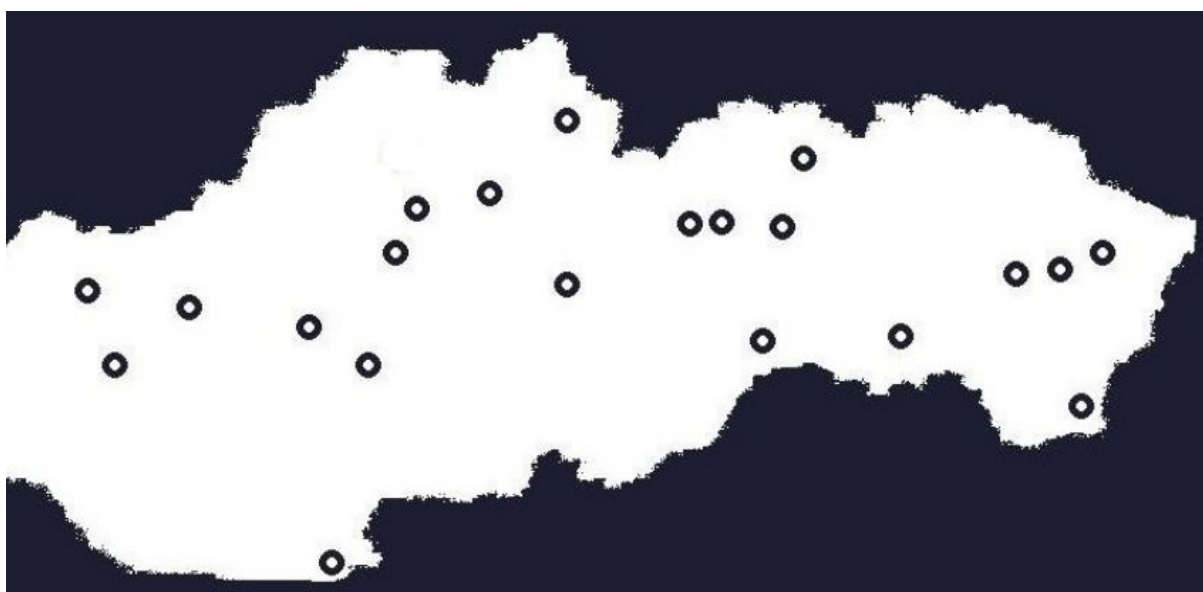
- a) prerokúva návrhy všeobecne záväzných nariadení obce, návrhy iných dokumentov a opatrení prerokúvaných obecným zastupiteľstvom, ktoré sa týkajú mládeže v obci,*

b) prerokúva s obecným zastupiteľstvom a starostom návrhy, ktoré sa týkajú zlepšenia práce s mládežou v obci alebo majú vplyv na mládež v obci,

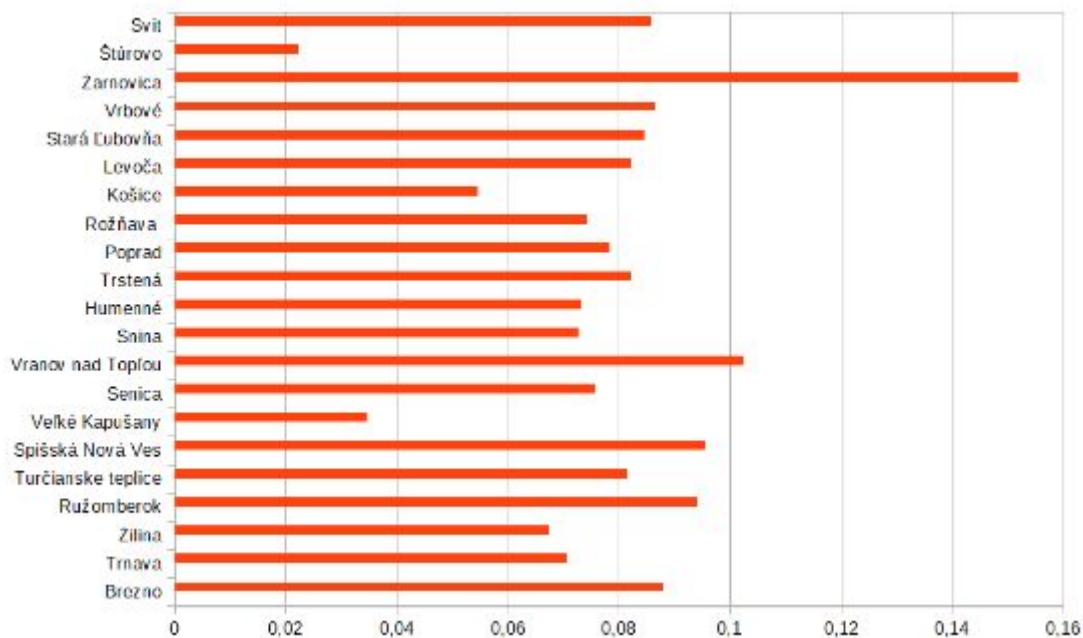
c) spolupracuje s mládežníckymi parlamentmi v iných obciach.

(3) Zástupcovia mládežníckeho parlamentu sú prizývaní na zasadnutia obecného zastupiteľstva.

Napriek negatívnym príkladom existujú aj svetlé prípady mládežníckych senátov, ktoré vytvorili samotní študenti. Sú pomerne výnimočné, pretože neexistuje žiadna organizovaná podpora pre študentské iniciatívy vrátane mládežníckych parlamentov. Ukážeme bardejovský mládežnícky parlament ako prípadovú štúdiu pozitívnych opatrení v tejto oblasti. Bardejovský parlament mládeže umožňuje mladým ľuďom byť súčasťou komunálnej politiky. Jeho členovia sú súčasťou výboru mestského zastupiteľstva a sú tak priamo zapojení do záležitostí mesta. Tento parlament tiež organizuje diskusie, miestne podujatia a programy Erasmus +.

Aktívne parlamenti mládeže v roku 2016 (Národný mládežnícky parlament)

Podpora krajne pravicovej extrémistickej politickej strany v mestách Slovenska, (Štatistický úrad SR)

V súčasnosti je na Slovensku aktívnych 14 parlamentov mládeže. Za posledné 4 roky sa počet parlamentov pre mládež znížil o viac ako 35% z pôvodných 21 parlamentov (Mestá z grafu uvedeného vyššie). Surovo sme sa rozhodli zistiť, či existuje nejaká významná korelácia medzi parlamentom mladých v meste a výsledkami volieb (Štatistický úrad SR) (pretože sa domnievame, že extrémistické názory by sa prejavili vo vyššej tendencii voliť extrémistická strana). Graf predstavuje výsledky volieb do roku 2020 na Slovensku. Premennou je podiel volebných hlasov z tých miest, ktoré dostali najvýznamnejšia extrémistická strana na Slovensku (Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko) (1 sa rovná 100% hlasov v danom meste). Využili sme parlamenty aktívne v roku 2016, pretože výsledky súčasných volieb odrážajú nielen súčasné, ale aj minulé iniciatívy. Po zohľadnení rozdielov v populácii môžeme konštatovať negatívnu koreláciu medzi parlamentom mládeže a výberom tejto pravicovo extrémistickej strany. Priemer týchto miest je celkovo pod celoštátnym priemerom, čo podporuje aj náš argument. Tieto výsledky tiež podporujú našu všeobecnú hypotézu projektu Create & Control ako takého.

V tomto príklade sa nám nepodarilo nájsť výsledky podľa vekových skupín (keďže také údaje neexistujú), vylúčili sme (kvôli zbytočnej zložitosti) okolité regióny týchto miest a nezahrnuli sme ľavicové extrémistické strany (od r. existuje jeden s volebným výsledkom 0,11%, a preto ho považujeme za nepodstatný).

Zdroje:

<https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2020/sk/data02.html>

Youth empowerment; Ledford, Meredith King, Lucas, Bronwyn 2013

Youth empowerment solutions for violence prevention; Reischl, Thomas M. 2011